

Grad Sarajevo
City of Sarajevo

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Kanton Sarajevo
Grad Sarajevo
GRADSKO VIJEĆE

ODLUKA
O PODIZANJU SPOMENIKA BOSANSKOM KRALJU TVRTRKU I KOTROMANIĆU
(Prijedlog)

Predlagač: Komisija za spomenike
Obrađivač: Služba za urbano planiranje, investicije,
stambene i komunalne poslove

Sarajevo, maj 2022. godine

Adresa: Hamdije Kreševljakovića 3
71000 Sarajevo, BiH
Tel: +387 33 216 659
Fax: +387 33 205 874
Email: gsgv@sarajevo.ba
Web: gradskovijece.sarajevo.ba

Na osnovu člana 26. stav (1) tačka 2. Statuta Grada Sarajeva („Službene novine Kantona Sarajevo“ broj 34/08 – prečišćeni tekst) te člana 20. i član 21. Odluke o spomenicima od značaja za Grad Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, br. 49/19, 28/20 – ispravka), Gradsko vijeće Grada Sarajeva, na __. sjednici održanoj __. __. 2022. godine, donijelo je:

(Prijedlog)

ODLUKU O PODIZANJU SPOMENIKA BOSANSKOM KRALJU TVRTKU I KOTROMANIĆU

Član 1.

(Predmet)

Podiže se Spomenik bosanskom kralju Tvrtku I Kotromaniću (u daljnjem tekstu: Spomenik) kao Spomenik od značaja za Grad Sarajevo.

Član 2.

(Lokacija i idejno rješenje)

- (1) Spomenik se podiže na zemljištu označenom kao k.č. 1608 K.O. Sarajevo IV (novi premjer), a prema idejnom rješenju koji je sastavni dio ove Odluke.
- (2) Ostavlja se mogućnost prilagođavanja mikro pozicije spomenika na usvojenoj lokaciji iz stava (1) u odnosu na poziciju koja je predviđena idejnim rješenjem iz razloga simetričnog i adekvatnog pozicioniranja budućeg spomenika u odnosu na okolne zgrade.
- (3) Visina postamenta na kojem će stajati skulptura odredit će se Glavnim projektom.

Član 3.

(Inicijativa i obaveze)

Grad Sarajevo, kao inicijator podizanja ovog spomenika, preduzet će sve aktivnosti na pribavljanju potrebnih saglasnosti i odobrenja za podizanje Spomenika, njegovu izgradnju i održavanje.

Član 4.

(Finasiranje)

Finasiranje podizanja Spomenika snosit će Grad Sarajevo.

Član 5.

(Stupanje na snagu)

Ova Odluka stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u „Službenim novinama Kantona Sarajevo“.

PREDSJEDAVALAČI GRADSKOG VIJEĆA

Jasmin Ademović

Broj:
Sarajevo,

OBRAZLOŽENJE

I PRAVNI OSNOV

Pravni osnov za donošenje ove odluke sadržan je u odredbama član 26. stav (1) tačka 2) Statuta Grada Sarajeva („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 34/08 – prečišćeni tekst) kojim je propisano da Gradsko vijeće donosi odluke, druge propise i opće akte i daje njihovo tumačenje.

Pravni osnov sadržan je i u članu 20. Odluke o spomenicima od značaja za Grad Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, br. 49/19, 28/20 – ispravka) kojim je propisano da odluku o podizanju spomenika od značaja za Grad Sarajevo donosi Gradsko vijeće Grada Sarajeva.

Članom 21. iste Odluke propisani su obavezni elementi odluke.

II RAZLOZI DONOŠENJA

Komisija za spomenike Gradskog vijeća je, u skladu sa Odlukom o spomenicima od značaja za Grad Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, br. 49/19, 28/20 – ispravka), prepoznala inicijativu za podizanje spomenika bosanskom kralju Tvrtku I Kotromaniću kao spomenik od značaja za Grad Sarajevo i Bosnu i Hercegovinu.

Razmatrajući prijedloge mogućih lokacija za budući spomenik Kralju Tvrtku I Kotromaniću, Komisija za spomenike je odabrala lokaciju – Park između zgrada Zemaljske vlade (k.č. 1608, K.O. Sarajevo IV), te predložila gradonačelnici da pristupi pribavljanju idejnog rješenja budućeg spomenika – konkursnom procedurom.

Usvojenim Programom podizanja spomenika od značaja za Grad Sarajevo za 2021. godine od strane Gradskog vijeća, planirane su pripremne aktivnosti na podizanju ovog spomenika, odnosno raspisivanje konkursa za nabavku idejnog rješenja, što je i provedeno krajem 2021. godine i početkom 2022. godine.

Konkursna komisija za izradu idejnog rješenja spomenika bosanskog kralja Tvrtka I Kotromanića brojala je 9 članova te je nakon ocjene radova izabrani konkursni rad dobio ubjedljivo najviše bodova. U završnom izvještaju Konkursne komisije za izradu idejnog rješenja spomenika bosanskog kralja Tvrtka I Kotromanića, komisija je dala sljedeći stav:

„Prvonagrađeni rad odlikuje se jasnoćom, preciznošću i jednostavnošću odabranih elemenata. Upotrijebljeni tipološki elementi skulpture (štit, mač i podignuta ruka) postaju nositelj vizuelnog identiteta Bosne te simboliziraju odbranu zemlje bosanske. Ostali dijelovi tijela, također, uspješno odražavaju lik, autoritet i djelo bosanskog kralja.

Ambijent predviđen za postavljanje spomenika bosanskom kralju Tvrtku I Kotromaniću u potpunosti odgovara predloženoj skulpturi i njenim proporcijama. Predložena materijalizacija – bronza i usvojeno oblikovno rješenje je jednostavno za održavanje i postavljanje na različitim podlogama.“

Usvojenim Programom podizanja spomenika od značaja za Grad Sarajevo za 2022. godinu od strane Gradskog vijeća planirano je podizanje Spomenika bosanskom kralju Tvrtku I Kotromaniću, a što podrazumijeva pribavljanje neophodnih saglasnosti i dozvola, izradu glavnog projekta te samu izgradnju i podizanje spomenika.

III FINANSIJSKA SREDSTVA

Za realizaciju ove Odluke predviđena su sredstva u Budžetu Grada Sarajeva za 2022. godinu.

**IZVJEŠTAJ O PROVEDENOJ JAVNOJ RASPRAVI
NA NACRT ODLUKU O PODIZANJU SPOMENIKA BOSANSKOM KRALJU
TVRTKU I KOTROMANIĆU**

U skladu sa Zaključkom Gradskog vijeća Grada Sarajeva, broj: O1-GV-02-588/22 od 04.04.2022. godine, provedena je javna rasprava na Nacrt Odluku o podizanju spomenika bosanskom kralju Tvrtku I Kotromaniću.

Pozivi za učešće u javnoj raspravi su, u skladu sa navedenim Zaključkom, upućeni sljedećim subjektima:

- Općina Centar
- Zavod za zaštitu kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa
- Komisiji za očuvanje nacionalnih spomenika BiH
- klubovima vijećnika u Gradskom vijeću Grada Sarajeva
- linkom na web stranici Grada Sarajeva svim zainteresovanim
- Primjedbe, prijedlozi i sugestije iznesene na sjednici Gradskog vijeća, kao i zaključci Komisije za spomenike smatraju se prilogom javne rasprave

Javna rasprava je trajala 10 dana, odnosno do 25.04.2022. godine.

U javnoj raspravi učešće su uzeli sljedeći subjekti:

1. Zavod za zaštitu kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa
2. Grad Sarajevo
3. Ismet Krzović – građanin/arhitekta

1. Zavod za zaštitu kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa

Vašim dopisom, broj 09-04-3134-4/22 od 14.04.2022 godine, obavještavate nas da je u toku javna rasprava o podizanju spomenika bosanskom kralju Tvrtku I Kotromaniću te nas pozivate da uzmemo učešće u javnoj raspravi i da vam dostavimo svoje primjedbe, sugestije ili mišljenja.

U prilogu dokumentacije dostavili ste Zaključak Gradskog vijeća Grada Sarajeva u kojem stoji da su subjekti javne rasprave Kantonalni zavod za zaštitu kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa Sarajevo i Komisija za očuvanje nacionalnih spomenika BiH.

Na početku iskazujemo podršku ideji koja podrazumijeva da bosanski kralj Tvrtko I Kotromanić zadobije odgovarajuće mjesto u memorijalnoj kulturi, ali smatramo da je održavanje javne rasprave trebalo biti organizovano prije nego što je formirana stručna Komisija koja je na tenderskoj/konkursnoj proceduri izabrala idejno rješenje za spomenik bosanskom kralju Tvrtku I. Također, smatramo da je krug učesnika tako organizovane javne rasprave trebao biti puno veći, onaj koji bi podrazumijevao širu akademsku zajednicu, ali i same građane Sarajeva. Na taj način sigurno bi se dobilo najkvalitetnije polazište za rad stručne Komisije i najbolji odabir idejnog rješenja spomenika.

Sada se, post festum, traži naše učešće u javnoj raspravi. Ali, kako se radi o spomeniku velikog značaja, dajemo svoje mišljenje: Sa aspekta oblikovanja i pozicije spomenika

imamo primjedbe. Dostavljeno idejno rješenje predstavlja monumentalni spomenik izrađen u klasičnom maniru primjerenom XIX stoljeću, a koji se na južnoslavenskim područjima proteže i na početak XX stoljeća. Smatramo da se na taj način nije odrazio potrebni umjetnički izraz današnjeg društva i duh vremena u kojem se spomenik podiže.

Na kraju konstatiramo da se predložena lokacija (park ispred zgrade Predsjedništva BiH) nalazi na Listi Kantonalnog zavoda kao evidentirani spomenik vrtne arhitekture i oblikovane prirode.

STAV PREDLAGAČA

Cijeneći predloženo smatramo sljedeće:

Zavod za zaštitu kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa na poziv Grad Sarajeva je delegirao člana u Konkursnu komisiju za izradu idejnog rješenja spomenika bosanskog kralja Tvrtka I Kotromanića te je aktivno učestvovao u pripremi tenderske dokumentacije za izbor najboljeg idejnog rješenja, što je i bila jedna od obaveza navedene Komisije.

Istini za volju, predstavnicu Zavoda za zaštitu kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa ostala je suzdržana od glasanja, odnosno izdvojila je mišljenje pri samom izboru pristiglih radova, smatrajući da nisu pristigli dovoljno kvalitetni radovi, kao i dovoljan broj istih.

Međutim, važno je navesti da je Konkursna komisija za izradu idejnog rješenja spomenika bosanskog kralja Tvrtka I Kotromanića brojala 9 članova te da je nakon ocjene radova izabrani konkursni rad dobio ubjedljivo najviše bodova. U završnom izvještaju Konkursne komisije za izradu idejnog rješenja spomenika bosanskog kralja Tvrtka I Kotromanića, komisija je dala sljedeći stav:

„Prvonagrađeni rad odlikuje se jasnoćom, preciznošću i jednostavnošću odabranih elemenata. Upotrijebljeni tipološki elementi skulpture (štit, mač i podignuta ruka) postaju nositelj vizuelnog identiteta Bosne te simboliziraju odbranu zemlje bosanske. Ostali dijelovi tijela, također, uspješno odražavaju lik, autoritet i djelo bosanskog kralja. Ambijent predviđen za postavljanje spomenika bosanskom kralju Tvrtku I Kotromaniću u potpunosti odgovara predloženoj skulpturi i njenim proporcijama. Predložena materijalizacija – bronza i usvojeno oblikovno rješenje je jednostavno za održavanje i postavljanje na različitim podlogama.“

Sama procedura izbora idejnog rješenja, lokacije, formiranja Konkursne komisije za izradu idejnog rješenja spomenika bosanskog kralja Tvrtka I Kotromanića i svih ostalih pratećih aktivnosti je provedena u skladu sa Odlukom o spomenicima od značaja za Grad Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, br. 49/19, 28/20 – ispravka) i tu propisanim obaveznim koracima. Komisija za spomenike Gradskog vijeća prethodno je utvrdila lokaciju koja je predviđena „Elaboratom o mogućim lokacijama za postavljanje spomenika, spomen obilježja i spomen-ploča na području grada Sarajeva” te u skladu sa dodatnim mišljenjem na lokaciju Zavoda za planiranje KS i prethodnom saglasnošću na lokaciju Općine Centar Sarajevo.

2. Ismet Krzović – građanin/arhitekta

Na osnovu informacija da je odabrano idejno skulpturalno rješenje spomenika koji će biti postavljen u parku iza zgrade Predsjedništva Bosne i Hercegovine (k.č. 1608, K.O. Sarajevo IV) mišljenja sam da je predmetni park koji se nalazi između zgrada Zemaljske vlade isuviše distanciran i zaklonjen od glavnih gradskih saobraćajnica, odnosno frekventnih pješačkih tokova. Iako posjeduje značajne hortikulturene vrijednosti, predmetni park zbog svoje izoliranosti ne odgovara pozicioniranju spomenika najznačajnijem vladaru srednjevjekovne bosanske države.

Stoga sam mišljenja da je potrebno, bez dovođenja u pitanje izabrano skulpturalno rješenje, preispitati mogućnost da se predmetni spomenički sadržaj ipak pozicionira na prostor Malog parka (k.č. 1601/1, K.O. Sarajevo IV). Biste pisaca koje su pozicionirane u koncentričnom polukrugu oko cvijetnjaka kao najistaknutijeg dijela Malog parka nisu nepremostiv problem, jer je biste, također, moguće zadržati u koncentričnom polukrugu donekle povećanog radijusa oko spomenika Kralju Tvrtku I. Mali park objedinjuje sve neophodne kvalitete za spomenik Kralju Tvrtku I. Prostor se nalazi uz Titovu ulicu koja se kao glavna ulica u Sarajevu odlikuje frekventnim kolskim i pješačkim saobraćajem. Postojanje stajališta javnog gradskog saobraćaja u neposrednoj blizini uzrokuje određena čekanja kao i zadržavanje ljudi, što od predmetnog prostora stvara mjesto susreta i okupljanja ljudi. Prostor Malog parka je u osovini glavnog pročelja zgrade Predsjedništva Bosne i Hercegovine, a sam park posjeduje potrebni kvantitet i kvalitet zelenila koji bi oplemenjivao ambijent spomenika Kralju Tvrtku I (Slika 1).

Slika 1.

Opcionalno je spomenik Kralju Tvrtku I moguće postaviti na rubnom dijelu postojećeg pločnika u Titovoj ulici (k.č. 2119/1 K.O. Sarajevo IV) na način da spomenik opet bude u osovini glavnog pročelja zgrade Predsjedništva Bosne i Hercegovine. Na taj način bi se spomenik distancirao od bisti pisaca. Trotoar na predmetnom dijelu ulice ima veliku širinu pa spomenik ne bi ometao pješačka kretanja. Lociranjem spomenika na način da se isti pozicionira na rubni dio slobodnog profila ulice Maršala Tita poboljšala bi se mogućnost sagledavanja spomenika tokom kretanja ulicom Maršala Tita (Slika 2).

Slika 2.

Diskretne poruke koje proizilaze iz izgleda i položaja spomenika najistaknutijoj državničkoj historijskoj ličnosti indirektno utiču i na poimanje države i državnosti danas, kada je to od presudnog značaja za sve građane Bosne i Hercegovine.

S poštovanjem i nadom da ćete imati razumijevanja za iznesene argumente,

Ismet Krzović, dipl.ing.arh.

STAV PREDLAGAČA

Cijeneći izneseno smatramo sljedeće:

Grad Sarajevo je pokrenuo aktivnosti na podizanju spomenika bosanskom kralju Tvrtku I Kotromaniću i kao prvi korak uzete su u obzir lokacije utvrđene „Elaboratom o mogućim

lokacijama za postavljanje spomenika, spomen obilježja i spomen-ploča na području grada Sarajeva”, a koji su od interesa za Grad Sarajevo.

Razmatrajući prijedloge mogućih lokacija za budući spomenik Kralju Tvrtku I Kotromaniću, Komisija za spomenike Gradskog vijeća odabrala je lokaciju – Park između zgrada Zemaljske vlade, u ulici Mis Irbina, na k.č. 1608 K.O. Sarajevo IV.

Glavni argumenti za ovu lokaciju su što ista nema nikakvih prepreka za realizaciju podizanja spomenika kralju Tvrtku (nema drugih spomeničkih sadržaja, fontana ili sl.), nalazi se u neposrednoj blizini zgrade Predsjedništva i zgrade Kantonalnih institucija za razliku od lokacije u ulici Maršala Tita koja prema Elaboratu podrazumijeva izmiještanje bisti pisaca koje su u ovom parku postavljene.

Odabrana lokacija je bila predmetom tenderske procedure, čije skulptorsko rješenje je usklađeno sa istom i kao takvo odabrano od strane stručne komisije.

Grad Sarajevo (predlagač)

Smatramo da je neophodno ostaviti mogućnost prilagođavanja mikro pozicije spomenika na usvojenoj lokaciji u parku iza zgrade Predsjedništva Bosne i Hercegovine (k.č. 1608, K.O. Sarajevo IV) u odnosu na poziciju koja je predviđena idejnim rješenjem iz razloga simetričnog i adekvatnog pozicioniranja budućeg spomenika u odnosu na okolne zgrade.

Također, potrebno je ostaviti mogućnost promjene visine samog postamenta na kojem će stajati skulptura u odnosu na idejno rješenje, a što će se odredit Glavnim projektom.